

779. D. Põllus.
Eesti Põllumeeste Selts.

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1934

II aastakäik

Toimetaja dr. agr. A. MILJAN. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja ESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 4

Aprill

Vändra Põllumeeste Seltsi noorte osakond viljapuude ravimise kursusel.

Kevad maal.

Lund nii vähe oli, nagemata kadus,
maasse vajus, tõusis õhku.
Ja siis neljapäeva õhtul
kased seisid kevadisin sajun.
Mahla nõrgus värske kasekänd,
algas üle metsa tiivuliste ränd.

Kaarte all nii soe vastu lauda seinä,
sõnnik aurab; lagedalle tuli
kõik, mis sülitanud välja tali:
konte, tuhka, koori, õlgi, heina.
Hunnikusse tõstis väle hark,
kohendab ja silub habemik ja tark.

Muld veel pehme, porine ja väiksed lom-
taevasilmadena paistvad lohken. [bid
Rukkioras roheline rohkem,
kapiotsa pandi juba lambid.
Kana vara kõõrutasid, kukk
aiateiban kires, rind kui punatukk.

Süvameeli, endamisi kõnnib talur,
end kui sakramendiks ehib.
Ja niikava kuni põõsas lehib,
käib ta jõel, pühapäeva kalur.
Maa veel mudane, põld pehme, märg.
Kudeb rannas haug ja hõbesoomus-särg.

HENRIK VISNAPUU.

Maanoorte seltside tegevuse kõlblistest alustest.

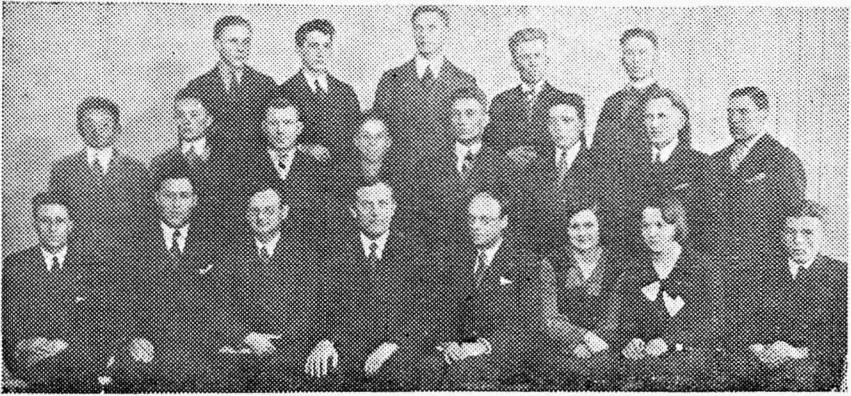
Iga noore inimese elu ja tegevus peab vastama ühiskonnas tunnustatud kõlblistele põhimõtetele ning olema rajatud kõikumatutele kõlblistele alustele. See on seisukoht, mille vastu ei vaidle noored ning mille järgi noortel toimimist peab kohustuslikuks vanem põlv. Kuna aga noorte seltside tegevus on noorte töö, nende isetegevus, siis peab ka see tegevus seisma kõlblistel alustel. Seega maanoorte seltsid (ühingud, klubid, ringid ja teised organisatsioonid) on kohustatud arvestama tunnustatud kõlblisi põhimõtteid.

Noorte seltsid ja kõlblus on üksteisega tihedalt seotud ja üksteisest sõltuvad. Kõlblus on nende seltside alustugi, sest ilma kõlbluseta ei saa ette kujutada seltside tegevust — hariduslikku ühistööd kui üldist heaolu ja vaimlise elu arengut teostlevat tegevust. Aga ka kõlblised põhimõtted ja töökspidamised kujunevad, kasvavad ja arenevad teataval määral selles ühistöös, nende seltside tegevuses.

Kõlblus on seltside tegevuse — haridusliku ühistöö alus eeskätt juba seepärast, et kõlblise ilmavaatega ja töökspidamistega noored koonduvad noorte seltsidesse ja töötavad neis püsivalt. Sellise ilmavaatega noored ei saagi olla kaugel hariduslikust ühistööst, vaid kõlblised töökspidamised otseselt kohustavad neid ühiskondlikule tegevusele. Need töökspidamised ei jäta noori ükskõikseteks elu arengu ja kaasnoorte saatuse kujunemise suhtes, vaid viivad ja juhivad neid seltsi — kaasnoorte juurde, töökspidamiste elluviimisele, üldse ühiskonna teenimisele, üldise heaolu, õiguse ja õigluse saavutamisele.

Kõlblise ilmavaatega noortest koosnev seits on tugev. Seal valitseb üksmeele, heatahtlus, vastastik arusaamine ja leplik väim. Seal on noored seotud ühiste töökspidamistega — eluallustega ning nägematute vaimliste sidemetega. See tugevus seisab noorte vaimlises jõus, mida ei suuda võita tuuled ega tormid, — need mõjutused ja voolud, mis ei ole kooskõlas kõlbliste põhimõtetega. Kõlblise ilmavaatega noortest koosnev selts seisab kui kõikumata kalju või kui tuletern pimedal ööl, mille hele valgus paistab kaugele, näidates teed reisijatele ja andes abi hädalistele. Nii ka selline selts levitab vaimuvalgust kaugele, näidates õiget eluteed paljudele kaasnoortele ja pakkudes vaimlist tuge õigelt eluteelt kõrvalekaldunutele.

Kui peatuda elu juures, siis avaldub, et noorte seltside tegevusetus või täielik lagunemine on tingitud suurel määral kõlbliste põhimõtete vastu toimimisest või kõlblise aluse kõikumisest. Kui noorte seltsi tegevuse alal tulevad ette väärnähted, ebakõlblised toimingud ja mõjule pääsevad kõlblusevastased sei-

Maanoorte juhtide kursusest osavõtjad Väimelas.

sukohad, siis on noorte seltsil kui noorte haridusliku ühistöö asutusel lõpp. Selts võib küll nime järgi veel olla, aga tema hariduslik tegevus on halvatud, ta ei saa siis enam taotleda oma kõrgeid sihte. Sellest järeldub, et noorte seltsil ei ole vajalik ainult otstarbekohaselt koostatud ja registreeritud põhikiri — tema juriidiline alus, vaid suure tähendusega on ka kõlblised normid, seltsi koondunud noorte töökspidamised ja neist sõltuv koostöö vaim. Sageli on need kõlblised normid palju tugevamad kui põhikirja paragrahvid, ning noorte siseilma töökspidamised ja nende alusel kujunenud suhted ja koostöö põhipaneva tähendusega ja seda seepärast, et noorte vaim on tugev ja noorte vaimus kujunenud töökspidamised on elavad, elulised, soojendavad ja ühendavad. Noorte loov vaim juhib ja korraldab. Seega noorte tähtsamaid ülesandeid oleks asetada omad seltsid kindlale kõlblisele alusele, kujundada ja arendada kõlblisi töökspidamisi ning kasvatada kõlblises vaimus kaasnoori. Maanoored, kasvage kõlbliselt tugevateks ja kõikumatuks! Hoidke kõrgel oma seltsides kõlbluse tähis!

Maanoorte, nagu ka kõikide teiste seltside tegevuses võime vaadelda tegevuse motiive ehk põhjendeid, tegevuse sihte ja tegevuse vahendeid. Motiivid ehk põhjendid on noorte need tunded, sisemine tung ja vankumatu püüe, mis kohustab noori töötama neis seltsides ja mis määravad ka tegevuse sisemise ilme ja suuna. Tegevuse siht on seltsi tegevuse seisukord ja seltsi koondunud noorte vaimlise elu ja üldise arengu ja heaolu tase, mida soovitakse saavutada seltsi tegevuse kaudu. Tegevuse vahendid on need toimingud, see töö, millest koosneb seltsi tegevus.

Seltsi tegevuse motiivid võivad olla isiklikud ja omakasu-püüdlilikud või aatelised ja ühiskonna või kaaskodanikkude huve ja hüvesid taotlevad. Kui seltsi koondunud noorte tegevus on juhitud isiklikkudest huvidest ja omakasu püüetest, eitades ühiseid huve ja püüdeid ning noorte paleusi, siis ilmnevad selles seltsis peagi vastolud ja selle järele takistused tegevuse alal kui ka seltsi lagunemine, sest seltsi tähtsamaks aluseks on ühised huvid ja paleused, ühistunne ja enesepiiramine üldistes huvides ning iga noore jõu rakendamine tegevusse kogu seltsi eduks. Siin kerkib aga küsimus, kas siiski seltsi tegevusega ei taotleta isiklikke huve, sest seltsi tegevus ei toimu ju seltsi enese pärast, vaid temasse koondunud noorte vaimlise arengu huvides. See on õige, et selts on noorte vaimlise arengu ühese asutuseks ja seega noore jaoks, kuid iga üksiku noore areng ei või seltsis toimuda takistusena teiste noorte arengule; ükski noor ei või ega tohi kasutada seltsi oma huvides niivõrd, et see kasutamine võiks olla kahjuks teistele noortele või halvata nende arengut, vaid iga noore sisemine kohustus, kutsumus ja püüe peaks olema — toimida kõikide seltsi koondunud noorte

huvides ning kaasa aidata nende võimalikult täielikumale arenemisele ja üldise heaolu saavutamisele. Selline noore tegevus seltsi koondunud noorte huvides on, saabki olla aktiivne tegevus, kogu vaimujõudude tegevusse rakendamine loovas töös, kuna aga seltsi kasutamine omakasu huvides on peamiselt passiivne tegevus, kus noor esineb ainult või peamiselt teiste poolt loodud või nõgudud väärtuste vastuvõtjana, aga mitte nende loojana või kaastöötajana nende loomisel või kogumisel. Aga meie teame, et vaimlise arengu seisukohalt on suurim tähendus aktiivsel, looval töö. Seega loov tegevus seltsi huvides arendab noori suurimal määral. Seejuures on iga noor seltsi liikmena õigustatud kasutama oma arenguks ka seltsi tegevuse tulemusi ja väärtusi, kuid mitte kahjuks või takistuseks seltsile või teistele noortele, vaid kooskõlas teiste noorte huvidega võimsa vaimlise tegevuse kaudu üldhuvide taotlemise suunas.

Seega maanoorte tegevuse motiivid olgu atelised. Maanoori juhtigu tegevuses ühistunne, inimlik armastus kaasnoorte vastu, heatahtlus, vankumata püüe saavutada üldist heaolu.

Noorte seltsi siht, — seisukord ja tase, mida tahetakse saavutada seltsi tegevuse kaudu, peab olema samuti kooskõlas kõlbliste töökspidamistega. Kuna noorte elu siht on vaimliselt kasvada, täieneda, jõuda võimalikult kõrgemale vaimlisele elutasemele, saavutada nooruse paleusi, siis juba see kohustab, et ka noorte koondis — selts — taotleks atelist sihti. Maanoorte ülesandeks oleks aga selle sihi kujundamisel ja määramisel arvestada ka maakultuuri nõudeid ja maa vaimlise elu tõstmise vajadusi. Maanoored töötavad oma seltsides tuleviku nimel, et maal asuvate kodanikkude elu muutuks ilusamaks, vaimselt täielikumaks ja õilsamaks, et maal asuvate kodanikkude, eriti noorte, hinges peituvad jõud saaksid areneda ja ka avalduda võimalikult täielikumas ulatuses uute vaimliste ja aineliste väärtuste loomisel ühes meie vaimuelu saavutiste kasutamise ja elu maal areneks võimsalt kooskõlalise tervikuna.

Lõpuks, ka noorte seltsi tegevuse vahendid peavad olema kooskõlas kõlbliste töökspidamistega. Nii kui isikliku elu sihte ei või taotleda kõlblusevastaste vahenditega, nii ei või ka seltsi kui ühiskonna tegevuse sihtide taotlemisel kasutada kõlblusevastaseid ega ka kõlbliste töökspidamiste maksvusele pääsemist takistavaid vahendeid. Tähele pannes meie seltside ja ühingute tegevust üldse, avaldub, et tegevuse vahendite valikul toimitakse sageli kõlbliste töökspidamiste vastu, eeskätt küll majanduslikkudel kaalutlustel. Näiteks, koostatakse avaliku peo kavasad, milles on kõlbluse seisukohalt lubamatud ettekanded või ka sisutud ja tühised ettekanded, mis ei ole vast küll otseselt kõlbliste töökspidamiste vastu käivad, kuid siiski loovad ebasoodsa meeleolu ja olukorra nende töökspidamiste kindlustamiseks, ja kõike seda selleks, et arvestades vastava osa kodanikkude huvide taset ja sellest tingitud nende osavõttu sellistest pidudest saada peost rohkem tulu: lubatakse esineda oma peosaalis väljaspoolt tulnud tegelastel labaste ettekannetega, et saada soodsat üüri saali tarvitamise eest kasutamiseks seltsi vastavateks otstarbeteks. Selliseid näiteid võiks tuua palju tegelikkust elust.

Maanoortel peaks olema aga sellel alal kindel seisukoht ja see on — mitte kasutada oma seltside tegevuses vahendeid, mis ei ole kooskõlas kõlbliste töökspidamistega, arvestamata ainelist kasu, sest maanoorte paleused peavad olema kõrgemal tänapäeva ainelisest kasust ja nende pilk peab ulatuma kaugemale silmapilgu huvidest. Samuti ei ole lubatavad noorte seltsi tegevusega kaasaskäivad või ühendusesolevad need nähted ja toimingud, mis kuidagi viisi halvavad kõlbliste töökspidamiste teostamist või takistavad nende kindlustamist või halvavad kõlblisi tundeid. Näiteks, mõned seltsid annavad tegelastele alkoholi pidude puhul, takistavad teadlikult teiste seltside hariduslikku tegevust, lubavad jääda oma liikmete hulka isikutel, kes meeletuletustele vaatamata toimivad otseselt seltsi eesmärgi vastaselt või panevad toime ebakõlblisi tegusid väljaspool seltsi tegevust. Kõik need ja sellelaadilised nähted ja teguviisid peaksid kaduma maanoorte seltside tegevuse alal.

Samuti ei võiks lubatav olla maanoorte seltside elus ebaaus võistlus, võistlus, mille sihiks on teiste seltside, eriti naabriseltside kõrgeid ülesandeid taotleva tegevuse halvamine või takistamine. Seega ei saa aga eitada võistluse tä-

hendust üldse, vaid peab otseselt ütleva, et võistlus on maanoorte seltside vahel suure tähendusega ja otseselt vajalik. See võistlus toimigu aga kõlbliste tõekspidamiste alusel. Selles võistluses avaldugu vaimliste võimete ja jõudude üleolek ning tegevuse suuremad ja paremad tulemused. See võistlus julgustagu maanoori ja virgutagu nende seltsi veel püsivamale tööle. Siis kujuneb võistlus ühiskondlikuks hüveks ja suureks teguriks ja tõukejõuks seltside elus. Selline võistlus oleks maanoorte seltsidele ainult õnnistuseks.

Need oleksid üksikuid põhimõtteid maanoorte seltside kõlblise aluse alalt. Neist selgub, et peale seltsi põhikirja — kirjutatud seltsi tegevuse korra — ja põhimõtete peavad kujunema kõlblised tõekspidamised — kirjutamata põhimõtted, mis ei seisa paberil, vaid noorte — seltsi liikmete hingeilmas ja mis paistavad elupäikesena — valguseallikana sellest ilmast ja milliste jõud avaldub noorte ühisel tegevusel seltsis ja seob neid ühise armsa perena, kes püüab headuse ja iluduse poole.

A. Kurvits.

Noored, võtkem eeskujuks C. R. Jakobson.

*Kambja Noorte Maatulundusklubi
noolt korraldatud C. R. Jakobsoni mä-
lestusõhtu aktuse kõne kokkuvõte.*

Mälestades C. R. Jakobsoni kui Eesti põllumeeste juhti tema surmapäeval, tuleb meelde väike pilt. Rahvas rändas oma pikka teed uuele ihaldatud maale. Jõudis kätte pime öö ja kellegi silm ei suutnud seletada õiget rada. Ees käis juht. Tema teadis õiget teed ja oskas sihti pidada pimeduseski. Kõik rahvas usaldas teda ja läks tema kannul. Aga pimedus aina suurenes ja rahvas ei näinud enam, kuhu läheb, juht ja paljud eksisid teelt. Juht pidi hoidma rahva koos. Siis juht avas rinna, võttis välja oma südame, mis lõi põlema vägeva leegiga ja kogu rahvas nägi nüüd, kuhu läheb nende juht.

Keegi ei eksinud enam, kartus ei püüanud enam kellegi südant ja rahvas võis järgneda oma usaldatud juhile. Kui taeva veerel koit hakkas kumama, — juhi süda oli põlenud sööks! Kuid eemal, seal paistabki see maa, kuhu ta viis oma rahva, — juht nõrkene, tema südame hõõguv tuli võis kustuda... Õnnelikud on rahvad, kelle juhtide südamed võtavad tuld ja valgustavad rada, kui rahvas sammub pimeduse teed; nad jäävad ühte.

Õnnelik on ka Eesti rahvas, sest meiegi eluteele on langenud juhtide söestunud südameid! Rahvas astub neist üle, ikka edasi. Eksisime ringi vahepeal, sest maad varjas pimedus, kuid vaat, ees koidab, seal leegitseb

C. R. Jakobsoni südame tuli ja näitab meile õiget rada. C. R. Jakobsoni elu saagu meie eeskujuks, mille järele oma tegevuse suuname.

Möödunud sajandil sai Eesti rahvas isiklikult vabaks, kuid tegelikult kandis võibolla veel raskemat teo kohustust kui varem. Eesti rahvas ei kaotanud vähemalt oma juhtivate tegelaste näol meelt. Tundmata olid tolele ajale nii iseloomustavad „tüdimuste haigused“. Inimesed vähem kurtsid ja nurisesid, ehkki elu oli mitmeti raskem. Tehti tööd hommikust õhtuni ja väga sagedasti ka õhtust hommikuni, kuid ei nurisetud ja seda sel lihtsal, kuid mõjuval põhjusel, et rahvas ei kaotanud ka rasketel oludel usku oma juhtidesse ning usku tulevikku ja enese võimeisse. Tolleaegsed rahvajuhid eesotsas C. R. Jakobsoniga suutsid õpetada rahvast austama oma rahvast ja „ise olema mees!“ Kõik, mis tahad kätte saada, seda saad vaid omal jõul, lootused teistele ja tasuta pakutav abi on tühine ja petlik. C. R. Jakobson püüab inimestes süvendada maa armastust, sest maa on olnud alati suurem rahvustunde kandja, linnades tol ajal valitses kadakluse.

Omas raamatus „Teadus ja seadus põllul“ räägib ta: „Juba vanast ajast saadik on olnud talupoja seisus mitte ükski auväärt ja tähtis seisus, vaid teda peeti ka üheks õnnelikuks seisuseks, kes kui prii mees oma enese päranduse peal elab, oma suguvõsaga oma enese põldu harib ja karja kasvatab, oma

enese leiba sööb; nii loodusega elades oma südant ja vaimu priskelt alles hoiab ja oma töö õnnistuse ainuüksi Jumala käest teab tulevat, see võib küll üks rahulik ja õnnelik inimene olla. Elu mured ja äpardused, millest keegi ei jää puutumata, ei suuda temasse nii mõjuda, kui seda meest, kelle mõtted Jumalast kaugel ära on...

Kergelt ei või inimene rohkem õnnelik olla kui siis, kus ta oma tööd, jõudmööda on ära teinud. Töö hoiab tervet seespõhjust inimest kokku. Ta ei anna temale mitte üksi ihu, vaid ka hinge tervist ja jõudu ning kaitseb teda mitmesugu eksituste eest."

C. R. Jakobson loob n.n. „maa usu“, mis põhjeneb esiteks usule maa õnnistusse, — usk, et töö ja hingeaga maaga kokku kasvades leiab inimene õnne, südamerahu ja vabaduse tunde.

Ja teiseks, mis suuruselt võrdne esimesele, et kõik põllumehe edu oleneb tema „isest“. Maa ja inimisik, need on kaks loovat jõudu, millede ühinedes on põllumehe seisus, auväärne, vaba ja õnnelik seisus. Tee tööd ja palu Jumalat, palu nõnda, nagu ei aitaks töö midagi, ja tee tööd, nagu ei aitaks Jumal midagi.

Ole ise mees, ole vaba oma seisuses. Ära püüa salata oma ausat seisust ja olla sellest kuidagi „parem“.

Inimene, kes salgab ära oma soo, see pole seda väärt, et üldse selle soo nime kanda, sest kes teist rahvast peab paremaks, tunnustab sellega ise oma alaväärtust.

C. R. Jakobson õpetab noori, sest ta näeb oma ülesseatud sihtide teostamist noorte kaudu. Ta püüab noortes kasvata ja süvendada maavaimu ja isetegevust, näidates, et see eelistatud

„saks“ pole midagi, mis võiks rahulda õiget maanoort. C. R. Jakobson õhutades eestluse vaimu, on ka seda ise täiel määral, ni tuleb ta rahvariies põllumeeste seltsi koosolekule ja kui Tartus pidi tulema laulupidu, mille kavvas polnud ühtki eesti tööd, siis C. R. Jakobson keeldub sellest osavõtmast oma põllumeeste seltsiga.

C. R. Jakobson sai aru, et ainuüksi kõrgete aadete ja rahvustundega ei saa midagi ära teha, kui rahva majandusline olukord on madalal järjel.

Sellel alal asub C. R. Jakobson agaralt asja juurde, selgitades neid küsimusi põllumeeste seltsi koosolekutel, kui ka kirjanduse ja ajakirjanduse kaudu. Oma talus Vändra Kurgjal andis ta tegelikke juhtnööre põllumeestele, propageerides uusi põllutööriistu, näidates Soome viisil piima ümbertöötamist jne. Tema poolt ülesseatud tööd on osa täidetud, kuid palju on veel tegemata. Siin, noored, seisab ees lai tegevusväli ja meie ei tohi siinjuures mängida kõrvalseisja ega pealtvaataja osa, vaid täie innu ja armastusega asja juurde. Meid ei tohi heidutada elu väikesed pettumused ega väärnähted, vaid nende varal peamegi püüdma edasi. Kui näeb vaba inimene, kes ise on mees, et teisel läheb paremini kui temal, siis ei tunne ta kadedust, vaid palju enam rõõmu. Kadetus ei suuda kedagi edasi viia, küll aga pidurdab enese tööd ja töötahet.

Meil ei maksa pead murda mõttega, et kord jõuan neile järele, kes minust nii kaugel ette on jõudnud, vaid minu püüd peab olema ikka edasi...

Nõnda kostab C. R. Jakobsoni hääl poole aastasaja tagant. Ole ise mees, siis saavad sind teisedki selleks pidada.

E. Kartau.

Sootulukesed.

Laanemäe talu elas eraku elu. Laanede oli ta aastate eest rajatud, sinna, kus piklik Laanemägi kandis uhkeid kuuski nagu hiiglane turjal. Nüüd oli küll laas raiutud ja talu põllud ühinesid lõunas laiutavate külapõldudega, kuid erakuna tundus talu siiski. Võibolla, oli selle põhjuseks Laanemäe elanike

iseloom, mis aastatepikkusest eraldatud elust oli muutunud kinniseks ja üksildusearmastajaks. Aga võib olla põhjustas seda erakutunnet ka talu eriline asend poolsaaretaolisel seljakul, mida kolmest külljst hõlma võttis lage, sinetav Mädasoo, kus haigutasid auravad laukad ja vilkused sootulukesed pi-

medail sügisõil nagu koleda, musta eluka pilusilmad.

Laanemäe noor perepoeg Jaan kuulis oma lapseõlves palju jutte, palju lugusid neist salapäraseist tulukesist. Palju saladuslikku ja õudset omistus neile nende juttude põhjal, mida armastadis vesta vanaema, sulane Mart ja tihti ka isa. Ja sügisõhtuil, mil eriti selgesti nähtus Laanemäele Mädasoo tulukeste hüplev vilkumine, istus Jaan tihti uksepakul, suured silmad suunitud tolle salapärase ilma poole. Jaan teadis, et need tuled tähistasid laukaid ja soobikuid, millel polegi põhja ja millesse võib vajuda jälge jätmata. Seda teadis Jaan hästi.

Agaga kui siiski minna neile ettevaatlikult lähemale, neile tulukesile? Mitte päris ligi, vaid ainult lähemale... Nagu võluja silmad tõmbasid need Jaani. Nagu painaja vaevas ta väikseid ajusid mõte: kui siiski läheks lähemale...?

Kui isa leidis nii istuvat Jaani mõtteissevajunult ja kõssitõmbunult, laskus temagi uksepakule poja kõrvale ja sõnas ta pead silitades, näidates ise sõrmega ümbritsevaile tulukesile: „Näed, pojuke, kuis me siin Laanemäel elame nagu saarel. Kolmest küljest piirab meid soo, see lõputu aurav ja mulisev. See soo, poeg, or salalik ja mülkeline. Ta on nagu vastik metsloom meie ümber luuramas ja need tulukesed, need on ta kavalad, petjad silmad, mis võluvad ja võrgutavad. Ei pääse naljalt enam see, kes kord sattunud nende riiki! Hoia, pojuke, nende tuled eest, need juhivad laukaisse ja soobikuisse...!”

Suuril silmil kuulas Jaan isa juttu ja hirmuvärin jooksis tal üle selja. Õudsenä tundus talle nüüd soo ja hirmununa tõmbus ta tuppale.

Möödus aastaid ja Jaanist sai pikk, sirge poiss, kes aitas isal künda põldu ja juurida sooserval uudsemaad. Ega polnud lõppu ta lustil ja tööinnul. Julgus säras ta selgeis silmis ja tegevuseiha näis õhkuvat tal iga liige.

Tihti jättis isa töö ja vaatas poega. Ja kui ta nägi jõudu ja tervist paisu- tamas selle noort pihta, siis asus ta siidamesse uhkuse ja rõõmusegane tunne.

Ei leidnud aga Jaan täit rahuldust töötamisest Laanemäe põldudel. Ei

suutnud teda kõita põllutöö, vaid salapäraselt tõmbas teda miski ära siit. Lai maailm, kõike tundmatut sisaldav, tükeldas Jaani hingerahu, rebis ja pakitses südames unetitei öödel ega annud rahu päevalgi. Liiga kitsana, otse hingematvana leidis Jaan elamise siin Laanemäel, mida nagu saart piiras Mädasoo, suur, aurav, lõputu...

Nagu lapseõlves kauged sootulukesed tõmbasid Jaani nähtamatu võluga, nii tõmbas teda nüüd kauged maailm väja ja siit isade talust.

Ja ühel hommikul seisiski Laanemäe õues poiss pambuga õlal, julgusega silmis ja elujanuga hinges. Lõpuks oli Jaan alistunud tungile, mis teda ajas laia maailma.

Õuel jättis teda jumalaga isa.

„Näen, et sind ei kõida Laanemägi nii, nagu on kõitnud mind ja mu vanemaid. Kuid ei hakka keelama ega takistama sind, sa valid ise omale elutee. Siiski tahaksin, et sul oleks mälestus Laanemäest, mis aitaks võidelda eluga ja mis oleks tähiseks su võimalikul tagasipöördumisel. Kas mäletad, poeg, kuidas hoiatasin sind lapseõlves sootulukeste eest? Nüüd oled suur ja Mädasoo tuled ei sega enam sinu mõtteid. Kuid suures ilmas on palju sootulukesi, palju petlikke võluisid, mille eest hoiatan sind su tänasel lahkumisel. Hoia end, poeg, nende languste eest, kuhu võib kaduda jäljetult, hoia end suure ilma sootulukeste eest...!”

Jaani hinge täitis kummaline värin, segatud hirmust ja eeloleva teadmatuse võlust, kui ta laskus alla Laanemäest, pikana, sirgena, pambuga õlal.

Pikad aastad möödusid.

Laanemäe elas edasi oma eraku elu ja sooveerul puuris endiselt uudismaad Laanemäe peemees. Ta jätkas isade tööd, haris Laanemäe põldu hoole ja usinusega. Agaga kui ta aegajalt jättis töö ja vaatas enda ette tõsisena, pisut küüruvajununa ja pisut nagu nukrana, siis seisid ta silmades ees pikk ja tugev poiss, ta poeg Jaan.

Vana peremees teadis, et ta oli suutnud istutada pojasse kõike peale armastuse vanematest kallikspeetud kodukoha ja põllutöö vastu. Ja see oli valus taluda peremehele. Rõõm ei külastanud enam teda, ega muutnud naeratus ta karmi nägu. Juukstesse aga sigines pikkamööda säravat hõbedat.

Ühel õhtul, kui vana peremees jälle põletas kände sooserval ja kui suits laskus tihke pilvena soopinnale, tuli keegi mees mööda mäeveerset teed Laanemäele. Kuid ta ei peatunud elumaja juures ega astunud sisse, vaid sammus edasi, nagu oleks tal asja peremehe juurde, kes mõtteissevajanult nõjutus teibale ja silmitses tuld.

„Tere õhtust!” lausus küllaline tule äärde jõudes imeliku tuksatusega hääles.

Aeglaselt pöördus Laanemäe peremehele ja vaatas tulejale. „Tere, tere, — Jaan, sina!” hüüatus pääsis ta huultelt.

„Mina jah, — olen jälle siin...” ütles tuleja, vaadet isa pilkude all tulde suunates.

Sigines hetkeks vaikus meeste vahelle. Isa vaatas uurivalt pojale näkku. Ta tajus kohe muutumise selles näos. Kadunud oli sealt see vilgas, rõõmus pilk, mis aastate eest nii jul-

gelt vaatas ilma. Nüüd vaatas sellest näost kaks tõsist, väsinud silma. Isa taipas, et ta ees ei seisnud enam tegevuseihast vahutav poiss, vaid murtud mees.

Poeg alustas juttu. „Tulin tagasi, isa... Tulin, et jääda Laanemäele. See... see oli õige, isa, mida rääkisid kunagi neist... sootulukesist... Läksin otsijana siit ja saatus juhtis mu otsimisteekonna tagasi siia, ... läbi sootulukeste, eksitavate ja varitsevate. Siit viisid ja siia töid mind tuled ja siia ma jään. Olen palju kannatanud ja mõnegi aasta kaotanud, kuid olen võitnud väärtuslikuma siin ilmas: armastuse oma vanemate kodu ja kutse vastu!”

Seisavad isa ja poeg vaikides Laanemäe uudsepõllul sooserval ja õhtupäike pillub neile kullavihma, neile ja Laanemäele.

R. Jalakas.

Esimene külv.

Väljavõte Kodijärve noorte maatunduskлубi aegkirjast — kroonikast „Noor külvaja“ nr. 1 — 1954.

Olin selleks küllalt vana, kuid ei osanud ikka veel küllida. Alati usaldati see töö teistele, kel suuremad kogemused. Külimine, peremehe leping loodusega, pidi tehtama äärmiselt korralikult. Juhtus aga kord, et polnud käepärast varemkülvanut, ja kuna mul oli tugev soov omada ka see oskus, sest mis põllutööline ma olen kui külvatagi ei oska, ja kord peab sellega ikka algama, siis tohtisid ka külvata mina.

See luba endast ja eeltööd, seernekoti põllule viimine, eriti aga külvamisrihma seadmine, külviliigutused, valmistasid mulle suurt rõõmu: nüüd külvan ise!

Algul tikkus katmine tihedavõitu, sest jalg ei tahtnud kuulata sõna siis, kui käsi liikus. Ei suuda korraga juhtida mõlemat tegevust. Esimene külv on kui rattasõidu õppimine: kas unustad tasakaalu hoidmise või sõrkumise. Kui ühele pühendad tähele-

panu, siis teine tegevus unub.

Peagi hakkasid lihaksed korrapäraselt töötama. Jatkus tähelepauk juba katmise ühtlusele. Terad kuidagi ei tahtnud üksteisest kaugemale kukkuda, vaid hoidusid peotäie viisi kokku ja jätsid siia-sinna vaenulikke tühje ribasid ja laike. Proovisin mitakümmet terade heitmist mullale, kuni viimaks omandasid sobiva võtte. Eelmisi teri kergelt üle sõrmede libistades, siis vabalt kukkuda lastes, ja viimaseid hellalt, nagu tagasihoides, saavutasin peagi ühtlase katmise. Suur oli leuitiserõõm.

Nüüd muutus ka samm kiiremaks, käsi heitis üha kindlamalt ja ühtlasemalt. Tundsin juba nagu muutusin mingiks masinaks: käsi ikka sips ja sips, külimittu, samm edasi ja peotäis teri viihti ootavasse niiskesse mulda. Kuid siiski polnud ma mingi masin. Sammusin uhkelt loojana mööda asjalikult moodetud itsmäid, pillates täie jõuga päikesekiiris mänglevaid, kullakübemeina sädelevaid teri soojalt auravale mullale, vastu uuele elule, endal rinnus mõnused soovid ja

lootused, et see töö ja vaev kannaks vilja, leiaks õnnistust.

On midagi võimsat tundes, et sina oled neile miljonitele uutele taimedele nende elu ja asukoha jagaja. See

tunne on väljendamatu, kuid õnnis. Nüüd alles ma mõistan, miks peremehed alati külivad ise, olgu nad nii haiged ja vanad kui tahes.

H. Viidik.

Nisu.

*Violetilt pistad mullast pea,
Septembri päikesesse vaatad.
Süis tuleb sinu üle jää,
Sind uue kevadeni matab.*

*Kui jõuab kevadega rüük,
sa oma võrsumise uhman
nii rohetad kui mündi puhmas.
Mis sest, et tuleb üksijääk.*

*Kuis lõhnab koldne, küpse sai,
mis valgesse on piima kastet.
Veel võrsu, nisuväli lai,
Suur lemmik inimeste laste.*

*Kuis mesikollasena tiim
täis küpset nisu päiksen voogab!
Uus laine — puhas proteiin —
lõöb laine peale raske hooga.*

*Lõukoera-peksja avat suust
Süis pikkerugusi pärleid sajab.
Kõik nagu killud pruunist kuust,
mis lõikustaevasse end ajab.*

HENRIK VISNAPUU.

Kuidas korraldab maanoortering metsapäeva.

Metsapäeva ülesanne.

Kuuskümmend aastat tagasi tekkis Ameerikas metsapäevade korraldamise mõte, mille kestes kõik rahvas raken-duks tööle metsade asutamisele ja ilu-puude istutamisele, et ühiselt, asja-tundjate juhatusel, asuda tööle seni kõlbmata maana seisva või vähest tulu andva pindala metsastamiseks ja ilu-puude asetamiseks kodude ümber. Sel-lega muudetakse ilusamaks oma kodu ja terve kodumaa, see toiming kind-lustab majanduslikult majapidamist, riiki ja on kodanike isamaa armastuse ja kodukoha kallikspidamise väljendus. Ühtlasi õpetab metsapäev ja selle tule-mused rahvast armastama loodust ja selle eluavaldusi, olles suureks kasva-tavaks teguriks eriti noorsoole. Nii loetakse metsaharrastust üheks kultuurrahva iseloo-mustavaks tunnusemärgiks.

Metsapäevade mõte on järjest suure-mat teostamist leidnud kõikides kul-tuurriikides, ja meilgi korraldatakse

neid käesoleval kevadel juba viiendat aastat. Nende peamiseks ülesandeks on olnud aidata kaasa metsa asu-tamisele kõlbmata maadel nii talus kui riigimetsamaal, rajada tarbepuude kasvandusi, et kõrvaldada tulevikus ja praegugi ju tekkivat mööbli- ja riistapuu nälga, ja edendada koduümbruse kaud-nistamise tööd nii üksiku rahva-liikme kodu kui ka ühiskondliste hoo-nete ümber. Metsapäevadeks on ilmu-nud selgitavaid kirjutusi ajakirjades ja vastavaid brošüüre, neil päevadel on peetud metsanduslisi kõnesid rahvale, näidatud metsafilme, ja tegelikult vii-dud läbi metsaasutamistööid tuhandel juhtudel üle terve maa. Tahaks siin-kohal vaid mainida „Maanoorte” veer-gudel läinud aasta aprillis ja mais il-munud dr. J. Port'i, E. Järv'e ja A. Liidemann'i kirjutisi koduümbruse kau-nistamisest, milliseid veel kord tasub lugeda läbi.

Ometi on töömaa neil aladel niivõrd suur ja töötarve otse pealesundiv, et

Läänemaa Tööstuskooli I kl. õpilased metsapäeval metsa istutamas.

kõike seda tuleb lugeda vaid alguseks, millele alles hoogne töö peab järgnema. Eriti soodsaid ja tänuilikke võimalusi pakub metsapäevade korraldamine noorsooühingute ja maanoorte ringidele. Noored ei lepi ainult kuulamise ja pealtvaatamisega, vaid tahavad ise katsuda jõudu kasulikus töös. et saata korda midagi tulusat ühiskonna heaks. Vanad on harjunud senise olukorraga ja raskelt kalduvad selle muutmisele, noored aga otsivad uut ja ilusamat, ja metsapäevade korraldamisega avaneb neile võimalus jõukohaselt teha kasulikku tööd terve ümbruskonna heaolu ja ilu tõstmiseks, mis sünnitab neile enestele suurt ja aastaid kestvat rõõmu, kuid millega teenivad noored ka vanade lugupidamise ja tänu.

Ettevalmistustööd metsapäevaks.

Metsapäeva kordaminekuks on tarvis juba varakult hakata koostama päeva kava, kus, mida ja kuidas istutada ja küllida. Kõlbmata maade metsastamisel tuleb valida välja koht, metsamehe kaasabil otsustada, kas sinna mända või kuuske küllida või istutada, kuidas tööd teha ja palju selleks kulub seemet või taimi.

Tarbepuude kasvatamisel tuleb samuti valida välja koht, seekord kodu lähedale, sest kaugelt võivad võõrad puid kergesti enneaegu omandada, nagu see meil kahjuks on viisiks. Vastavalt mullaliigile ja kasvutingimustele tuleb valida tarbepuu liigid, kas lehis, vaher, saar, jalakas, tamm või künnapuu, ja otsustada ära, palju lä-

heb tarvis istikuid ning kui kaugelt neid üksteisest istutada.

Veel põhjalikumalt tuleb kaaluda korduimbruse kaunistamise kava, olgu see siis talu- või koolimaja või vallamaja. Siin tuleb kõigepealt peremehel enesel määrata kindlaks, mida ta ise soovib näha, koostada õue kaart — siis võiks küll nõu küsida aianduskonsulentidelt, et need valmistaks põhjalikuma kava, nii et seda mitme aasta kestes oleks võimalik teostada järk-järgult, aga lõpptulemusena oleks kooskõlaline ja otstarbekohane kodu.

Kui kava valmis, tuleb kanda hoolt, et õigeks ajaks oleksid kohal taimed ja seemned. Riigi metsadevalitsus annab talundeile, kellele metsa on alla 50 ha, tasuta okaspuu seemet ja taimi, kui nendele metskonda peremees isiklikult järele läheb ja seal vastava kohustuse annab. Ilu- puude ja lehtpuude taimi, samuti ka okaspuu taimi neile, kes ise järele ei lähe, antakse kindla hinna eest, ja saadetakse metskondadest välja ligemasse raudteejaama, kust neid 5 päeva jooksul tuleb ära tuua, muidu lähevad taimed oksjonile ja müüakse ära. Kui omal on võimata metskonda järele minna või ligemas metskonnas ei ole soovitud taimi, siis saab taimi tellida metsaühingu kaudu, kes kogub üksiktellimised ja raha ning saadab selle metskondadesse edasi (teateid metsaühingute kohta saab metsameestelt ja maatulunduskonsulentidelt). Teine võimalus on taimi tellida

Noored ja vanad.

Meil nooruse tundeis veel tuksuv on rind, hing ihaldab päikese poole; veel kevade tuksatus sütitab verd, ei noorus töövaevades koole.

Kord vaikne küll süda, närb, nukrutsev rind raske ja teguvõim rambe, [meel, kuid looste pürgades kutsuvat eel näen vendi, me sangareid, suvi.

Õhk: kurbade päevade nukrustlik lein, mis ajaloo mustavaid radu näeb siuguna salvavat eelaste teid — me vanume sellele kadu!

Me ründame, noored, kui kevadel veed, teed lumistest koobastest läbi, sest päike eel paistab ja valgustab teed, kus vanadki võitlusi nägid.

Ja kujud küll ajas ehk tuhmid, kui raud — löönd näkku neil aegade ahel — kuid pidage sidet, mis kindel, kui haud, et ühendus püsiks me vahel.

Me nooruse laeva, kui laintele läeb soov: kandku meid võitluse rütmi! Ning päevi visalt taha relvadeks säeb, jõuks, millega murrame kütki.

Eest orjastusjäänud paiskame kõik, et tõusta võiks päikese poole ja üalgi seda, mis hingele põik ei jätta või saatuse hoolde.

Siis tõuseme noored vanade teedel, kes vägevast tahtest töid õnne, ja kosugu vabadusarmastus leedel, mil rajanud vanad teed õnne!

E. Vät.

Tartu ülikooli õppemetskonnalt — Tartu, Aia 46, — kust soovijaile saadetakse tasuta hinnakirjad.

Selle järele tuleb kaaluda, kellega ja kui suure osavõtjate arvuga korraldada metsapäeva. Olenedes osavõtjate arvust ja tööjõu tasemest, tuleb otsustada, milliseid töid teha juba enne metsapäeva (istutus-augud, külvivaod ja lapid), et metsapäeval tehtud töö ei oleks osavõtjatele üle jõu ja areneks edukalt. Igal juhul on enne vajalik looduses väljamõõta istutatavate puude, elavaedade ja põõsaste asukohad ja need tähistada kepikestega. On vajalik leida ja määrata kindlaks metsapäeva juht, kõnelejad, tööde juhid (iga 10—15 osavõtja peale), lõbustuste kava pärast metsapäeva lõppu (laul, muusika, tants), samuti kanda hoolt, et oleks kohal küllaldaselt määralt tööriistu, nagu neid on vaja, sest paljaste kätega saab vähe saata korda. On tarvis metsapäev kuulutada välja ja kutsuda kokku osavõtjad.

Metsapäeva läbiviimine.

Kuna metsapäevald tehtav töö on suunatud meie kodumaa kaunistamisele ja kindlustamisele ja sellest osavõtjad teevad tööd ilma isikliku kasu saamise tagamõtteta, siis on kohane metsapäeva algades hiivata talus või metsas vardasse riigilipp ja püstitada lehvima organisatsioonide lipud. See toiming sündigu vastava laulu saatel.

Enne seda metsapäeva korraldaja ütleb osavõtjatele tervitussõnad ja selgitab metsapäeva ülesandeid, selle järele metsapäeva juht selgitab tööde käiku ja läbiviimise korda. Kõned olgu lühikesed ja selged — ja selle järele tuleb asuda töö juurde. Põhimõtteks olgu — parem teha vähem ära, kuid kõik töö, mis tehtakse, olgu täiesti korralik. Ei tohi osavõtjaid liiaks ära väsitada, kuid siiski on vajalik, et võimalikult kõikide taimede juured asetataks mulda kasvama. Sellejuures on tööjuhtide ülesandeks pidevalt jälgida tööde käiku, oma eeskujuga näidates ja seletades, kuidas metsakülvi ja puude istutamise töid tuleb teha ja alati töötajate tegevust jälgides ja kontrollides. Kui niiviisi osavõtjad tutvuvad töövõtetega tegeliku töö juures, siis võivad nad pärast oma kodudes tööd jätkata ka ilma juhtideta.

Kui töö tehtud, siis on kohane võtta kehakinnitust, laulda mõned seks piima ja võileiba, laulda mõned laulud, teha ringmänge ja tunda rõõmu tehtud tööst ja tärkavast kevadeloodusest. Lõpuks laulu saatel lastakse alla lipp ja vaigutakse laiali.

Maaperemehe hooleks jääb nüüd tööde lõpuleviimine ja istutatud taimede eest edaspidine hoolitsemine: tuleb kaitsta neid karja ja ulakate eest, kuival ajal paar korda suve kestes valada ja järgmisel kevadel kuivanud taimede asemele istutada uued. K. Kerberg.

Viljapuude noorendamine ja harvendamine.

Meie talu aedades leidub palju niisuguseid viljapuid, mis kipuvad enneaegu vananema. Sääraste puude tundemärkiks on: aastakasv puudulik ehk puudub täiesti, lehed väikesed, puu õitsemine ja kandmine langeb järsku, vili on väike ja väärtusetu.

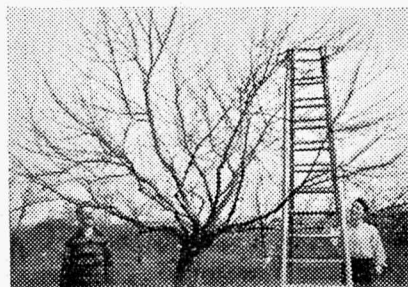

Enne harvendust.

Niisugune puu, kui ta üldiselt on veel terve ja mitte liig vana, võib anda terve rea aastaid head ja korralikku saaki, kui teostame noorendamist.

Viljapuude noorendamine

seisab oksade tugevas tagasilõikamises. Tuleb lõigata nii, et puule ja sordile omane võra väliskuju jääks endiseks — laialikasvav laiili kasvavaks ja

Pärast harvendust.

püstim püstiseks. Keskmiselt lõikame $\frac{1}{2}$ oksade pikkust maha. Siinjuures kõrvaldame aga mitte-sobivad oksad

täielikult (vaata harvendamine). Vähemad kõrvalharud ja viljaoksad jäävad puutumata. Vesivõsud, mis on noorendamise vajalikkuse tundemärkiks, kõrvaldatakse ehk jäetakse 20 sm pikustena tulevateks viljaoksteks sinna, kus viimaseid vähe.

Enne noorendamist.

Pärast noorendamist.

Noorendamise ajaks on märts-aprill. Ühes noorendamisega peab puid korralikult väetama ja maad harima.

Vead, mis noorendamisel tehakse, on järgmised: lõigatakse liig tugevalt, ei jäeta kõrvaloksi, liig tugev lämmastiku väetust, ei võeta mingit maaharimist ja väetust ette.

Juuresolevad ülesvõtted (pilt 1 ja 2) näitavad säärast õnapuud enne ja pärast noorendamist.

Viljapuude harvendamine

on vajalik niisugaste puude juures, millel korralik aasta-kasv ja kõigiti elujõulised, kuid on liig tiheda võralisteks muutunud. Säärane tiheda võraline puu aga ei saa anda head ja küllaldast vilja. Siin võib esineda rohkem haigusi ja kahjureid, pritsimine ja teised ravitööd on raskendatud. Sääraseid puid peame harvendama. Harvendamisel eraldame järgmised oksad: 1) kuivanud ja haiged; 2) üksteist hõõruvad; 3) rööbiti kasvavaist nõr-

gem; 4) liig tihedalt seisvad; 5) liig vanad; 6) harimist takistajad; 7) võra sisse kasvajad; 8) vesivõsudest ülearu-

sed. Võra harvendamisel püüame juhtida valgust ja õhku ka võra sisemistele osadele. Lõikame ettevaatlikult, suuremad oksad saame enne vähe kaugemalt ja siis alles soovitud kaugusest, et murdumist vältida

Lõige olga võimalikult väiksem, ülevalt täiesti tüveni, kuna alt vähe eemal. Igal oksa alusel on sel kohal erilised kooringid või palistus, seda mööda ongi paras lõigata. Haavad tulevad terava noaga pealt lõigata siledaks ja siis katta õlivärviga.

Aeg harvendamiseks on kohasem aprill. Mitte kandvaid puid võib heade tagajärgedega ka juulis ja augustis lõigata sel aja! on haavade kinnikasvamise kõige kiirem.

Juuresolevad ülesvõtted pilt 3 ja 4 püüavad selgitada, mis määral saame harvendamisega parandada viljapuude võra.

A. Liidemann.

Aiandusõpetaja Jänedal.

Timuti seemnekasvatuse maanoorteritingide töökasusse.

Noorte maatulunduslikkude ülesannete hulgas peaks käesoleval aastal, eriti Põhja-Eestis, antama väärioline koht ka timuti seemnekasvatusele.

Kuni viimase ajani veeti meile timuti seemet sisse, möödunud aastal aga sissevedu enam ei olnud. Arvestades sellega, et järjest uusi maid võetakse heinaväljade alla ja timut igas seemnese-gus esineb, tuleb seemnepõldusid laiendada, et ka edaspidi mitte tarvidust ei tuleks timuti seemet sisse vedada.

Timuti seemnekasvatuse on meil täiesti kindel, mida näitavad katsejaamade, kui ka tegelikkude seemnekasvatatajate andmed. Keskmiseks saagiks ha kohta võib arvata 500 kg. seemet. Käesoleva aasta liikuva seemnevilja näituse hinnakirjas on timuti seemne kg. hinnaks kr. 1—1.20, mis eelinimetatud saagiga arvestades annaks ha kohta ümmarg. kr. 500 rahalist sissetulekut. Võrreldes seda keskm. rukki saagiga — 1000 kg. ha-lt à 13 s. kg. saaksime kr. 130.—. Arvestades veel sellega, et töökuulu ja külviks tarvismineva seemne hind on timuti kasuks ning kasvatamine on noortele just jõukohane, siis tuleks sellega alustada otsekohe.

Maavalik.

Timuti seemne alla tulev põld peab olema heas jõus ja umbrohust vaba, seepärast oleks selleks kohane kas kartuli või juurvilja maa, mis eelmisel aastal sai küllaldaselt väetatud ja haritud. Maapind olgu tasane. Põllu suurus esialgu, mil kogemused puuduvad, võiks olla 5—10 aari.

Maaharimine ja väetus.

Kartuli- või juurvilja maa tasandatakse vara kevadel ja peenendatakse mullatükid, et külvi ajaks maa oleks vajunud ja külida saaks varem. Lah-tised kivid, mis takistavad umbrohu hävitamist kasvuajal, korjatakse ära. Väetiseks esimestel aastatel antakse kunstväetisi. Normideks võiks võtta 2,5 kg. superfosfaati ja 1 kg. 40% kaalisoola 10 aari kohta. Järgmisel kevadel antakse lisaks 1 kg. tsiili- või lubja salpeetrit. Kolmandal aastal antakse kunstväetistele lisaks turbasegast laudasõnnikut, mis mullaga segatult aitab saakisid tõsta ja seemnepõllu kestvust pikendada.

Külv.

Külv tehakse kevadel tõuviljade külvil ajal. Ainsaks õigeks külviviisiks on reaskülv, ilma katteviljata, mis võimaldab meile suurema ja umbrohu seemnetest puhtama saagi. Ka seemet läheb reaskülvis vähem. Reavahe laiuseks on paras 50—60 sm., kusjuures read tulevad asetada põhja-lõuna sihis. Nimetatud reavahe laiuse juures kulub seemet ha 6—7 kg.

Külviristadest on head planeet junior külviseadeldisega ja külvli kepp. Saab ka ilma nendeta läbi, kui teeme endile reavahede märkimiseks märkija, millega põllule veame kriipsud ja seemne külme pudelist, mille korgist on asetatud läbi anesulg. Hoides pudelit avausega kriipsu kohal ja koputades sõrmega pudeli küljele ning liikudes kriipsu sihis edasi, langeb seeme ühtlaselt märkijaga tõmmatud joone sisse. Peale külvli rullime põllu üle.

Soovitatav sort on Jõgeva 54.

Hoolitsemine kasvu ajal.

Heinaseeme idaneb võrdlemisi pikaldaselt ja kus on karta, et umbrohi peaks võimust võtma, seal märgime ri-

dade kohad ära väikeste tikukestega, et oleks võimalik umbrohtu kohe hävitada kui see tärkab. Riistadest võiks nimetada käsi planeeti ja kõblast. Rohkem tööd nõuab umbrohu hävitamine just esimesel aastal, kuna hiljem aitab juba paari-kolme kordsest läbiajamisest siiliga või harkadraga. Esimese suve jooksul tuleb timurit niita, et mitte ei kõrduks ja talve alla liig lopsakalt ei läheks.

Koristamine.

Timut niidetakse niidumasinaga või käsitsi vikatiga ja seotakse linapeo suurustesse vihkudesse mis põllule, 10—15 kaupa hakkidesse pandult, järevalmima jäävad. Vihmade tuleku puhul viiakse vihud ulualla.

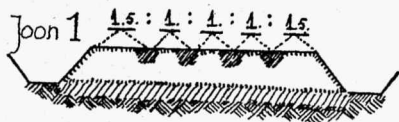
Pekstakse hariliku viljapeksumasinaga, mille trummel asetatakse võimalikult koomale. Puhastatakse hariliku tuulikuga vastavate peenemate sõelte abil. Seeme kuivatatakse kuivatistes kas kottides või laotatakse seeme laiaili riidele.

Korraliku ja hoolsa harimise juures annab timuti seemne põld meile 6—7 aastat hea saagi.

Agr. A. Simson,
Kloostri maat. konsulent.

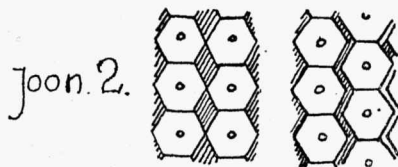
Idanend õnapuuseemnete peenrale istustamine.

Iga erisordi idanenud seemned asetatakse peenrale eraldi, märgitult vastavate nimelaudadega. Enne istutust silutakse peenar pealt ühtlaseks ning peeneks, kuna rea kohad märgitakse nõõri abil. Hariliku laiusega peenrale istutatakse idanevaid seemneid neljas reas järgmistes reas vahe laiuse vahelkordades 1 s.: 1:1:1:1 s. (joon. 1). Peenra, kui ka ridade suund, olgu lõunast põhja. Juhul, kui tahetakse veel kompostmulda anda, tuleb see asetada

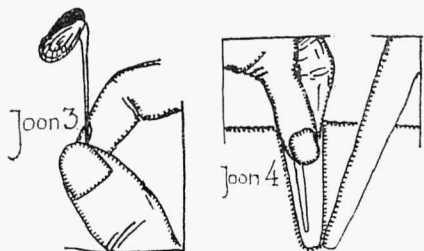
ridade kohale tõmmatud kraavikeskese. Enne istutust võetakse seemned kastist välja ning kuivamise eest hoides, idanemise tugevuse järele kahte ossa jagada, kust nad siis niiske samb-

la sees kuivamise eest hoitult, tugevad ja nõrgad eraldi, nagu joon. 2 näidatud, mis võimaldab paremat valguse,

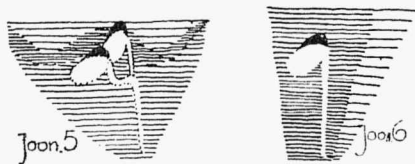
õhu ja maa kasutust, 6—8 sm. taime vahedega maha istutatakse. Tugevamate ja nõrgemate eraldi peenrale asetamine võimaldab paremini nõrgemate järelaitamist kasvu ajal. Istutus sünnib istutuspulga abil. Tugevail ja liig pikil juuril kütunega ots vähekesi (joon. 3) kärpides, asetatakse seeme kaitstult esimese ja teise sõrme vahel, istutuspulga (joon. 4) abil nõõri jonele torगतud istutusauku. Seejuures peab hoolega tähelema, et juur kõveriti ei

jääks ega seeme liig sügavale ei satuks. 1—1 s. seemne paksuselt (joon. 5) vajumata mullaga kaetult on küllalt. Istutuspulka poolviltu mulda pistes (joon. 4) litsutakse istutusauk kõr-

valt mulda täis. Kunagi ei tohi taime suruda ülevalt poolt kinni, sest viimane võte, just madala istutusaugu korral, annab (joon. 5) kõvera juure kaelaga alused, mis kasutamiseks kõlbmatud. Et üleviimine peenrle arenemise seisakut esile ei kutsuks, on vajalik, et peenar sisaldaks võimalikult sama niiskuse kui liiv kastiski, selleks tuleb peenar peale istutust aegamisi, aga põhjalikult läbi kasta ja turbapuru ehk peene sõnnikuga niiskuse hoiu mõttes, ridade kohti kitsalt vabaks jättes, katta. Suviseks tööks on umbrohu

hävitamine ja maa kobendamine, osaliselt ka kastmine, viimane langeb juurte süvenedes ja lehestiku maad varjama hakates ära. Kui aga kuivad ilmad kaua kestavad, on põhjalik kastmine väga soovitatav. Mulla kobenduse ja ka umbrohu hävitamise mõttes tuleks ridade vahed iga nädal kord kolm-nurkse kõblaga läbi vedada, kuna põhjalik umbrohu hävitamine iga kahe nädala järele läbi viidagu. Haiguste ja kahjurite vastu tuleb alati valvel olla, sest tihe seis ja lopsakas kasv soodustavad nende kiiret levikut. Kus vaja — eriti aga nõrgematele, ja sinna, kus

kasv kipub üldtasapinnast maha jääma, tuleb anda pealisväetust 1:4 vastu veega lahjendatud virtsa, ehk kunstväetiste segu näol, N.P.K. vahekorras 1:2:1, lahustatult kastmisvette ehk kuivalt, alati ridade vahele, millele kohe kõblamine järgnegu. Jakob Palk.

Kuidas saame marjapõõsaid.

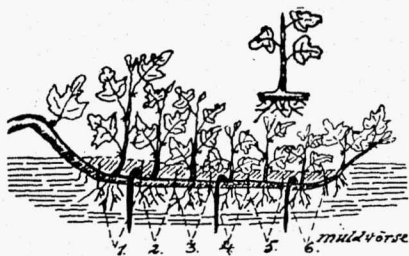
Lihtsam marjapõõsaste paljundamine on muldokste abil.

Marjapõõsaste kasvatamine — kui lihtsam, olgu meie esimeseks katsetööks. Siin sünnib paljundus peaaesjalikult noorte möödunud aasta kasvude abil. Paljundusviisidest on tähtsamad: muldokstest ja pistikuist paljundus.

Muldokste abil paljundatakse peamiselt karusmarju, kuid saab ka väga hästi paljundada sõstraid. Töö — kevadel maa tahenedes valmistame põõsaste ümber — põõsast eemale suunduvad 5—10 sm sügavused vaoksed. Igasse vaku tuleb üks tugev möödunud aasta kasv, mis puukonksudega vao põhja kinnitatakse.

Oks kaetakse 3—5 sm paksuse mulla kihiga, seda peale tasandamist ja kinnivajutamist tublisti kasta. Oksal peab ladva ots välja jääma. Suve jooksul tuleb vaoke täielikult mullaga (parem rammu muld) täita ja hoolitseda üht-

lasi niiskuse eest. Sügiseks on harilikult säärasel muldoksal juured all ja noored võsud küljes (joonis). Ette-

Muldokstega põõsaste paljundamine.

vaatlikult oksa lahtikaevades saame terava noaga eraldada üksikud võsud ühes möödunud aasta kasvutükiga, mida meie joonisel kuus tükki saime. Need noored taimed asetame juba sü-

gisel edasi arenemiseks vastavale, hästi ettevalmistatud peenrale; ridade vahe 40—50 sm, reas 20—25 sm jättes. On meil suuremal määral noori taimi, siis on soovitatav need tasasele maale asetada 70 sm ridade vahe ja reas 20—25 sm. Sel viisil on harimine kergem.

Enne mahaistutamist tuleb juuri $\frac{1}{3}$ võrra ja noort kasvu vähe rohkem tagasi lõigata. Tagasilõikamine maapealsete osade juures paneb taime võrsuma, andes rohkem harusid. Kahe-kolme aasta pärast on meil täiesti istutuskõlblikud pöösad sel viisil käes. **A. L.**

Arstimisvahendite kapp kodutalu karjalauta.

Et koduloomadest enamik on koondatud karjalauta, sellepärast peab seal asuma ka vastav koht, kus alaliselt asetsevad hädatarvilisemad arstimisvahendid ja -abinõud, mis igal ajal kergesti kättesaadavad. Selleks otstarbeks on kohane igasse karjalauta ehitada vastav seinakapp, kuhu muretse-da tähtsamad arstimisvahendid. Säärase eriseinakapi ehitus on lihtne ja kergesti noortel koduste abinõudega läbiviidav.

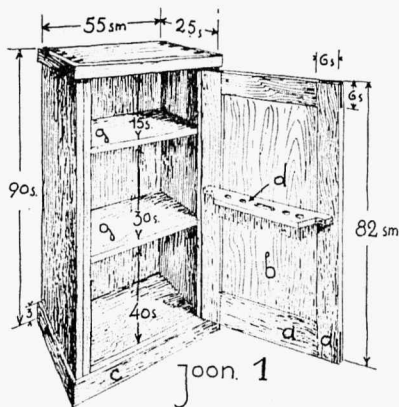
Laudakapp ja ta tähtsamad mõõdud on kujutatud ligilisatud joonisel. Ta valmistatakse kuivanud männa- või kuusepuu laudadest. Kõige esiti tulevad teha kapi külgmised- ja otsmised seinad, mis hiljem omavahel ühendatakse tappidega. Külgmised seinad peavad pärast hõõveldamist 2 sm. paksusteks jääma, kuna otsmised seinad (põhi ja lagi) 2,5 sm. Tappide sisse-lõiked olgu nii tehtud, et neid ainult külgede poolt saab kokku suruda (joon. 2). Tappidega kokkulöömisel võib tarvitada puuliimi või pärast naelutada kinni parajate raudnaeltega.

Kapi tagumine sein tehakse raami vahele, nagu harilikult ukсед. Tal puudub sel korral ainult alumises ääres raam. Kui säärane töö raskusi sünnitab, siis võib laudakapi juures leppida ainult lihtsate laudadega tagaseina kinninaelutamisega. Sealjuures võib tarvitada laudu, mis vaid ühelt poolt hõõveldatud siledaks. Kapp olgu esmajoones seest ilus ja sile. Kapi tagumine sein asetatakse vastu laudaseina ja tal pole tähtsust, sest jääb silmale nägematuks. Igal juhul peab tagumine sein asuma ka külgede vahel — mitte peal — nii et kappi kõrvalt vaadates ei näe üldse tagumist seina.

Kapi esiavaus tuleb seestpoolt ringi $1,5 \times 3,5$ sm. liistudega piirata, mille vahele hiljem peab sobima üks. Liistud

on kohasem kinnitada kapi seinte külge puuliimiga. Soovitav on siiski sealjuures tarvitada ka peeneid naelu või kruvisid, sest vahelduva temperatuuriga ja niiskusega laudas võib üksi liim hõlpsasti tulla lahti.

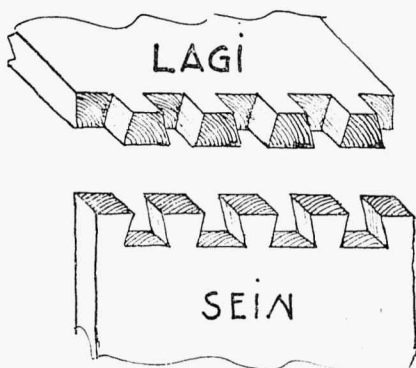
Ukse raam (joon. 1-a) tehakse 2,5 sm. paksustest laudadest. Teised tarvilikud mõõdud on näidatud joonisel. Raaminurgad on üksteisega ühendatud ühe tapiga, kusjuures nurga kohti katavad külgmised raamipuud. Kõikidel

Arstimisvahendite kapp.

raamipuudel peab olema seespool sees ühesugune soon $1 \times 1,5$ sm., kuhu hiljem peab sisse sobima ukse tahvel (joon. 1-b). Ukse tahvel võib olla kesk-kohalt sama paks kui raamgi, või pisut õhem, kuna ümberringi ääred, mis raamisse tehtud, soonde peavad sobima, tulevad vastavalt soone suurusele ühetasaselt teha õhemaks. Raaminurgad tappimisel kinnitatakse üksteisega puuliimi abil, kuna tahvel nende vahele ilma liimimata peab jääma.

Kapi sees riiulite (joon. 1-g) vaheline ruum tuleb jagada nii, et kõige madalamal asub ka kõige suurem ruum — raskemate asjade ja pudelite jaoks ja järjest kõrgemale minnes peab riiulite vahe vähenema — väiksemate ja kergemate asjade jaoks, nagu pulbrid,

Joon. 2. Lae ja sein ühendamine.

haavapuu vill j. t. Selle põhimõtte järgi on ka antud joonisel riiulite vaheline ruum jagatud, 40 sm., 30 ja 15 sm. kõige kõrgemal. Riiulite paksus võib olla hõõveldatult 1,5—2 sm. Nad omakord asetatakse liistudele 1,5—2 sm., mis naeltega löödud kapi sissepoole seinte külge. Riiulite välisservad, kui ka kõik muud osad, mis puutuvad kapi sise-

musse, tulevad poolümmarguseks ja hästi siledaks voolida, et nad ei kriimustaks.

Kapiukse seesmisele küljele on soovitatav kinnitada veel üks eriline laiem liist $2 \times 3-4$ sm., millele vastavad augud sisse teha, kuhu väiksemaid asju saab käepärastelt, kindlale kohale asetada — nagu troakaar, hambatangid pörsastele j. t. See liist peab asuma ukse keskel, riiulite vahel (joon. 1-d).

Ennast kõik muud osad valmis, siis tehakse ülemise ja alumise ääre katteks väiksed simsid, nagu joonisel näha (joon. 1-c). Need annavad kapile kohase välimuse. Simsi lauakesed lüüakse naeltega kapi äärte külge.

Seinale riputamiseks tuleb kapi tagumise seina külge kruvida neli plekiriiba, mis 5—6 sm. pikad ja 1—2 mm. paksud. Kõikidel plekkidel peab jätma üks ots vabaks, mille kaudu on võimalik kapp kinnitada omakorda laudaseinale.

Kapi asukohaks tuleb valida laudas võimalikult ühtlasema madalama temperatuuriga kuivem sein.

Eriline värvimine iluduse mõttes on laudakapi juures otstarbetu. Laudas võib kapp seista esimesel aastal täiesti värvimata. Järgmistel aastatel tuleb teda korduvalt pisilaste hävitamise (desinfitseerimise) mõttes lubjaveega üle pintslendada või pritsida. See töö võib sündida ühel ajal lauda sisemuse lupjamisega. **Elmar Järv.**

Kujutatud ohjade valmistamine.

Ohjade, kui osa hõuserakenduse valmistamine, ei ole naiste töö, vaid enam noortemeeste hool. Pehmed villased ohjad on praktilised, tarvitamisel pehmed ja tugevad ning talvel ei lõhu

Ohjakudumise piirits.

nii palju kindaid. Vanasti kosja sõites, kirikus käies, või muu pidu puhul olid hobusel ikka kaunid villased ohjad peal

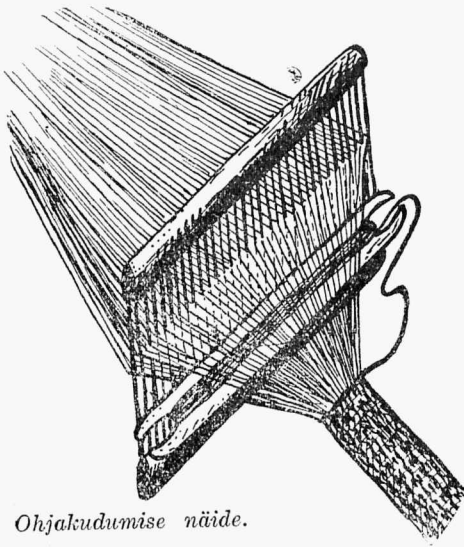
Niisuguste ilusate ohjade valmistamiseks tarvisminevad töövahendid võime ise valmistada.

Ohjade kudumise vajare suga ja piiritsat Soa piid valmistatakse kas puust või metallist. Piide laius on umbes 4 mm. ja pikkus 13—15 sm. Iga pii keskele puutakse väike auk. Piisid valmistatakse arvult kakskümmend kuni kolmkümmendkaks. Ühendame piid, seades nad kahe mm. vahega soaks kokku.

Piiritsa valmistamine puust Tema täidab töö juures pooli ja süstiku aset, ühtlasi on ka koelõngade kinnilööjaks.

Piirits on umbes 25 sm. pikk, 4 sm. lai ja $\frac{3}{4}$ sm. paks — mõlemist otsast lamedaks vestetud lame pulk.

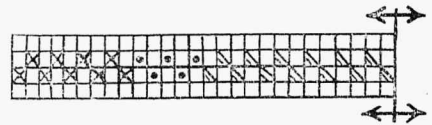
Tööd alustades loome lõime ülesse nelikümmend kuni seitskümmend lõnga (kui jämedam lõng, veame vähem

Ohjakudumise näide.

lõimelõngu üles). Harilik ohjade pikkus on umbes viis meetrit ja ka enam. Et viie meetri pikkuseid ohje saada, mõõdame esimese lõimelõnga pikkuse umbes 520 sm. Looma kudumistöö ülesse seina sisse kinnitatud rõnga ja konksu (ehk samba) vahele, millede vahemaa on poole vähem ohjapaelte pikkusest. Tõmbame esimese 250 sm. pikkuse lõnga seinarõnga ja konksu vahele, sidudes otsad kokku. Ette-
tõmmatud lõnga eeskujul tõmbame ka

kõik teised lõngad üles, kuid enne lõngaotsade kinni sidumist poetame lõngad vaheldamisi — esimene lõng soa piivahelt, teine soa piiaugust, kolmas jälle pii vahelt jne. Kui kõik lõimelõngad on ülesloodud, tõstame lõngad ilma neid katkestamata, konksu tagant ära, keerame lõnga pinguli hoides sõlmitud koha endi ette, kinnitame lõngavihu keha ümber pandava vöö abil enda külge ja algame kudumist. Soa ülestõstmisel saame ühe ja alialaskmisel teise lõngade vaheliku. Kõelõngu sisse kududes, peame lõimelõngad nii kokku tõmbama, et kude paistma ei jää. Kui kõelõng on lõimelõngaga ühe värviine, pole karta, et ta hakkab välja paistma.

Ohja kiri.

Kui aga veame lõimelõngadeks ülesse mitmevärvilisi lõngu, saame triibulised ohjad. Jooaisel on ruutudes märgitud värviliste lõimelõngade loomise järjekord (pool ohjapaela laiust). Ülemise ruudurea lõngad viia läbi pii vahede — alumise rea lõngad läbi piiaukude. Värvid on järgmised: ristiga märgitud lõng tume sinine, punktiga kollane ja kriipsuga heledam sinine.

Töö materjaliks on kodune jämedam villane lõng. Lõimeks võib ka takust lõnga tarvitada. Valmiskujutud ohjapäradele kinnitame otsa umbes kahe meetri pikkused nahast rihmaid.

F. Ulm.

Märgime oma riided nimetähtedega.

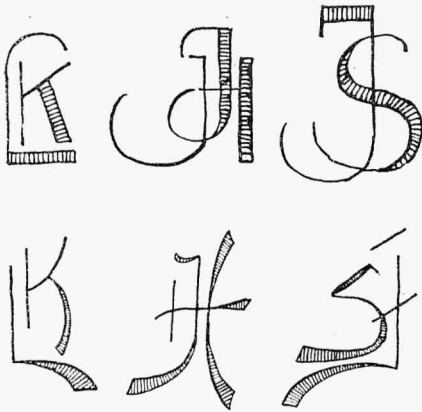
Pesumärgimise otstarveks on määrata eseme kuuluvust, kuid samal ajal ka eset kaunistada. Märkimine ei piirdu mitte ainult pesuesemetega, vaid teisisi rõivastusesemeid võidakse, ja on tarvilik märkida, et neid eraldada teisest, eriti üliriideid. Märkida võib kas üksiktähti või monogramme. Ehkki viimasel ajal monogramme ja nime-
tähtede tarvitamine ei oma enam nii

suurt hoogu kui vanasti, on monogrammil siiski kindel paik tükkimise oskuses ja tarvilikkus tegelikus elus.

Monogramme tarvitatakse ihu-, voodi-, laua-, köögipesule ja taskurättidele. Kõige rohkem on hakanud monogramm kaduma ihupesult, kuigi seda kadumist ei saa pidada õigeks, kui võtta arvesse monogrammi praktilisust, eriti meeste pesu juures ja

siis, kui on majas mitu meest. Seal aitab märkimine pesu kergesti eraldada üksteisest.

Märkimiseks tarvitame märknuiti DMC märgiga, mille valime materjali ja stiili kohaselt. Valge pesu märki-

Monogrammide pesule või riieele.

miseks tarvitame valget- ja värvilise pesu juures värvilist niiti. Peale märknuiidi võime tarvitada ka mullineed, pärl- ja linast niiti, siidi- ja villast lõnga. Siidi- ja villast lõnga tarvitame ainult siis, kui märgitav ese on

mitte- või kergelt pestav. Märkimisel tarvitame mitmesuguseid pisteid, mis on leitud esimest, selle materjalist, monogrammi laadist ja sageli maitsest. Märkimiseks võime tarvitada eel-, järel-, tikk-, vars-, madal-, rist-, ahel-, põlvik- ja sämpipisteid, igat üksikult või koos teistega. Tüübilisemana märkimispisteid võib nimetada varspistet, mil märgime lihtsad pesuesemed, kusjuures varspistel õmbleme nimetähtede kontuurjooned. Ka võime varspistet tarvitada koos madalpiistega, sämpipistega jne. Sama tüübiline kui vars- ja madalpiiste, on märkimisel ristpiiste. Viimast tikime loetavate lõngade või kanvaal abil.

Kõrgemate tähtede tikkimiseks tarvitame madalpiistet, mis alt täidame kas ahel- või varspistega. Selle juures õmbleme madalpiistet üle pinna perpendikulaarselt monogrammi kontuurile. Säärane märkimisviis on kaunistamine, kuid nõuab erilist vilunud kätt ja arenenud silmamõõtu. Kuna töö edeneb väga aeglaselt, tarvitame seda märkimisviisi hinnalisemate pesuesemete juures (nagu laua- ja voodipesu).

Nimetähtede ja monogrammi valiku juures peame silmas pidama, et see oleks selge, hästi loetav ja algupärane, mitte liiaks keruline, et mitte muuta pildimõistatuseks.

S. Jams.

Majandusliku mõtlemisviisi arendamine maanoorteringsis.

Ringi liikmed täitku tööttevõtete juures ka arvestuse raamatud.

Vaadeldes mitmesuguste noorte organisatsioonide tegevuskavasid ja seda tööd ning tegevust, millega noored tegelevad, siis näeme, et tegevus on väga mitmekesine, kohati väga tegevusrikas ja hoogne. Noorte peategevus piirub siiski enamuses paljudes kohtades üldkultuuriliste küsimuste arutamisega, muusikaga, lauluga ja spordiga tegeledes.

Kõik need on tarvilikud tegevusvahendid meie noorsoo organisatsioonides ning nende tegevust tuleb alati soodustada ja arendada, et ikka rohkem oleks võimalus noori tööle rakendada enese arendamiseks ja tege-

vuse koormat ei tarvitseks kanda ainult üksikutel.

Kahjuks puuduvad meie rõhuvas enamuses maal noorte organisatsioonide tegevuskavadest ja tööprogrammidest veel need küsimused ja ülesanded, millega tuleb meil igapäevases elus kokku puutuda ja mida meie igapäevases elus vajame, s. o. kutseiliste küsimuste käsitlemine ja vastavate oskuste omandamine ning majandusliku mõtlemisviisi arendamine.

Jälgides üksikasjalikult põllumajanduslikus raamatupidamises talituses aastate jooksul tehtud uurimistööde

andmeid, siis näeme, et talude tasuvuse kaaluvamaks teguriks on olnud talupidaja isik ning tema võimelisus kalkuleerimises ja majanduslikult mõtlemises, et enese ettevõtet tulusamalt ja tasuvamalt majandada. Ka maanoorte organisatsioonidel tuleb seda eesmärki silmas pidada.

Viimasel ajal on palju noorte organisatsioone muutnud ka oma tegevussuuna selles sihis ning võtnud tegevuskavasse üheks tähtsamaks ülesandeks oma liikmete kasvatamise ja arendamise mitte ükski seltskonnategelasteks vaid veel enam tublideks oma majapidamiste juhtideks, kes on juba varakult varustanud end kutseliste oskuste ja mitmesuguste kogemustega. Eriti tegelevad sellega maatulundusklubid ja maanoorteringid, missuguste organisatsioonide pere järjest suureneb.

Kui paljudes noorte organisatsioonides on senini peatähelepanu pühendatud mitmesuguste kutseliste oskusküsimuste lahendamisele, et õppida tundma maaelule tarvilikke looduse saladusi, elutärgkamist, seemnest taimede kasvamist, õitsemist ja viljakandmist, muuta kõige sellega avaramaks oma silmaringi ja omandada hulga teadmisi tulevaseks eluks taimede eest hoolitsemises, kahjurite ja haiguste tõrjes ning taimede kasvu tingimustes.

Kõik see annab vaimujõudu, kõik see töö nõuab kannatust, püsivust ja kindlat tahet, et ülesannet lõpule viia ja sellega areneb iseenesest märkamata noortes tegutsejates kohuse ja vastutustunne, vastupidavus ning teadmiste ja kogemuste hulk.

See osa on aga esimene pool maanoorte elulistest ülesannetest, mida tarvis läbiviia liikmetel kodutalus.

Kõige sellega peab kaasa käima majandusliku mõtlemisviisi ja kalkuleerimisoskuse ning ülestähendamise harjumuse arenda-

mine. Niisugust tegevust võimaldab ringi liikmetel tööettevõtete juures arveraamatu täitmine, ülestähenduste tegemine igasugustest kulu- tustest ja tuludest

Kui palju maanoorteringid ja maatulundusklubid möödunud aastal ei juhtinud tähelepanu majandusliku mõtlemisviisi ja kalkuleerimisoskuse arendamisele, siis tuleks neil küll tänavu seda teha.

Eesmärgi saavutamiseks tuleb ringi liikmetel tarvitada tööjuhiseid-arvestusraamatuid, millel olid senini taimekasvatuse alal „ÜENÜ juhised taimekasvatases“ ja mida on praegu ka veel saadaval.

Tänavu kevadel ilmusid eelmisele liiksaks aga Põllutöökoja kirjastusel 1) seemnekasvatuse-, 2) puukooli-marjaaia ja 3) kodulinnukasvatuse tööjuhised ühes arvestuse raamatutega. Igas tööjuhise alguses on väikene seletus ülesannete läbiviimiseks ja tagapool ülestähenduste märkuste ja arvestuste csa.

Seemnekasvatuse tööjuhised käsitlevad heina- ja köögi-juurvilja seemnekasvatuse tööettevõtet, puukooli-marjaaia tööjuhiseid puukooli, vitsapaju ja maasikavabarna kasvandust ja pöösaste paljundust ning kodulinnukasvatuse kana-, anide-, partide- ja kalkunite- tööettevõtetega tegutsemist. Tööjuhised on saadaval Põllutöökojast, Tallinn Pikk tn. 40.

Et märkida üles igat nähtust ja korraldust enese tööettevõtte juures, selleks tuleks ringi liikmetel muretseda nimetatud tööjuhiseid. See osa tööst võimaldab ka tegevust ringis mitmekesistada.

Hiljem ilmub Põllutöökoja kirjastusel veel ka teisi tööjuhiseid nagu mesiaste, kodujäneste, taimekasvatuse ja teiste alade kohta.

End. Vint.

Meie maanoortetöö.

Saare maanoorte tegevusest.

Saare Maanoorte Ringide Ühenduse juure on registreeritud 41 maanoorte ringi. Uusi ringe on 1933.—34. aastal asutatud Helmele, Uue-Lõwale ja

Lõupõllule. Sellase suure ringide pere juhtimiseks asutas S. M. R. Ü. oma aegkirja „Saare maanoorte Teated“, mis ilmub vajadust mööda.

Möödunud aastal tegutsesid maa-

noored maatulunduslisel alal astmes-
tatud tegevuskava järele.

Madalama astme töödes on noorel
väiksem maaala 50—150 m², teeb kõik
tööd ise, õppides õigeid töövõtteid.
I auh. omandasid 39 noort; II auh.
66 ja III auh. 61 noort.

Teise astmesse pääsesid need noored,
kes lõpetasid esimese astme tööpro-
jekti või II auhinnaga — seega 105.

II astmes tegutsedes on maapind
noorel harida 100—150 m². Noor teeb
kõik tööd ise ja peab arvepidamist.
I auh. said 13, II — 8 ja III — 1 noor,
üle viidi kõrgemasse astmesse 21.

Kõrgemas astmes teotsedes ei ole
noorel enam mingit minimaalset maa-
suurust määratud, vaid selle määrab
talus kasvatatav viljatarve. Kasvata-
takse köögi- või juurvilja nii palju kui
seda läheb talus vaja toitlustamiseks,
ja peetakse arvepidamist. Kõrgemas
astmes lõpetasid 15 noort ettevõtted
lõpulikult, omades 9 I ja 6 II auhinda.

Kokku andis S. M. R. Ü. välja I au-
hindu 61 II auh. — 80 ja III auh. —
68. Ettevõtteid lõpetasid ja viidi ma-
dalamast astmest kõrgemasse 141
noort Kokku kolmanda auhinna saa-
jatega lõpetasid ettevõtted 209. Kõige
rohkem ettevõtteid lõpetas Tumala
maanoorte ring — 14 ettevõtet.

Talvine maanoorte ringide tegevus
seisis mitmesugustes õpringides tegu-
semises, õpiti aiandust, kõneoskust jne.
Suvel rakendatakse aianduse alal õpi-
tud teoreetilised teadmised praktiliseks
köögivilja kasvatamiseks.

Anti välja paljudes ringides omava-
helisi aegkirju mitmesuguses kujus ja
vormis.

Käsitöökursustest peeti meelele üks
Kõljalas, kuhu võimaldati pääseda ain-
nult vilnumatel puutöö alal, et saada
üle maa eestegijaid talumööbli valmis-
tamisel. Naiskäsitöö kursustega tuli
maanoorte ringidel leppida ainult üks-
sikutel, kuna E. M. Keskseltsil polnud
võimalik anda soodsail tingimustel kä-
sitöö nõuandjaid.

Sellase suure ringide hulgale tundub
Saaremaal asuvate nõuandjate jõud
napina, kui vastavalt poolt mingit eri-
korraldust ei tehta. Elujõulisemad rin-
gid, nagu Pidula, on omale selarvesse
võtnud väikese jõukohase summa, et
kevadisel ja suvise töö perioodil pal-
gata mõneks päevaks oma liigetele

nõuandjat. Seda sudavad aga ainult
ringid, kes töötavad säärasestel tööette-
võtetel, mis annavad rahalisi sissetu-
lekuid.

O. Kolk.

Maanoorte juhtide kursus Soldinos.

Ida-Alutagus Põllumeeste Seltsi
Soldino maatulundusklubi korraldusel
peeti 3., 4. ja 5. märtsil 1934. a. maa-
noorterõngide juhtide kursus. Osavõt-
jaid 53. Kursuse avakõne pidas Soldi-
no klubi vanem E. Väärt, rõhutas usu
tarvidust iga maanoore enesearendam-
ise vajadusse ja võimalusisse. Lauldi
riigihümni. Konsulent M. Mets kõne-
les „Vabaharidustöö võimalustest“.
Järgnes klubi tegevliikme A. Haava
sissejuhataja kõne: „Otstarbekohane ja
ilus kodu“, millele järgnesid vaidlused
sedelite meetodil. Jagati igale osavõt-
jale tükk paberit küsimuste kirjutami-
seks. Korjati sedelid ja jaotati uuesti
peale kontrollimist ja segamist koosli-
jale vastamiseks.

Tagajärg oli: ka need võtsid sõna,
kes varem seda ei olnud teinud ja tu-
lid isegi rahuldavalt toime ülesandega.

Järgmisen kõneles agr. E. Vint —
„Noorte tööst ja tegevusest meil ja
välismaal“.

Järgmisel päeval kõnelesid agr. A.
Johanson — „Noorte ülesandeid rohu-
maade arendamisel“: agr. A. Eckbaum
— „Kõneoskuse tähtsus maanoorte
juures“ ja agr. E. Vint — „Maanoorte
tegevuse põhimõtted, kavad ja töö ju-
hised.“

Järgnes seltskondline osa ühenduses
tegevtooga. Soldino maatulundusklubi
laulukoor esines kolme lauluga. Klubi
liikmed S. Kallas, A. Maada ja A.
Männik esinesid deklamatsioonidega.

Järgnes kõne J. Malmilt — „Ühiste-
gevus ja maanoorte liikumine“. Vähe-
ma vaheaaja järel korraldati Samokras-
si maatulundusklubi liikmete kaastege-
vusel näitekohus, teemil: „Peremehe
kaebus lehmale mittetasuva piimatoot-
mise pärast“.

Kolmandal tööpäeval kõneles A. Eck-
baum teemil kõneoskus ja selle arenda-
mine ühes harjutustega.

Kõne ja läbirääkimiste lõppedes kor-
raldati kartulikoormise võistlus, kus
said auhindu: E. Riimanson I, A. Haava
I, E. Haava, A. Kampus ja E. Liiv
II ja Juliana Kasikov, Aino Männik III
auhinna. Isamaalikkude laulude ja ri-

gihümni laulmise järele läksid noored koju uue vaimustuse ja teadmistega igauks oma igapäevase töö juurde.

E. Väärt.

Vändra Põllumeeste Seltsi Noorte Osakonna tegevusest.

V. P. S. N. osakond tegutseb viiendat aastat. Töökavas on järjekorras olnud: keedu-, juurviljakatsed, sordiviljade paljundamine, kanakasvatuse, tööde võistlused, õppereisid, näitused, kursused, koduümbruse ilustamine. Viimase aastal on juurde tulnud meeskäsitöö — suuskade tegemine.

Vaidluskooled meelelahutusega on tarvilikuks osutunud noorte tegevuse mitmekesistamiseks.

Läinud aastal tehti algust tegeliku viljapuude ravimisega ja hoonete värvimisega (mineraalvärvid). Käesoleval aastal on kavatsus neid töid jätkata veel suuremal määral.

Möödunud aastal tehti esimest katset välja anda noorte oma ajakirja. Nii ilmuski käesoleva aasta alguks piltidega ilustatud noorte ajakiri „Karpokjad“.

Osakonna tänavuaastaseks tegevuskava raskuspunktiks on Vändras põllumeeste näituse korraldamine ja sellel esinemine.

Lähemal ajal esitab juhatus Osakonna koosolekule vastuvõtmiseks uudiskavatsuse. Nimelt on mõeldud korraldada võistlust paremini kohuseid täitnud liikme nimele.

Võistlus kestaks üks aasta, selle jooksul hinnatakse kõigi liigete osavõttu ja esinemist koosolekutest, kursustest, tööde võistlustest, demonstratsioonidest, suvistest töödest, Vändra näitusest jne.

Auhindadeks on kavatsus anda hinnalisi asju. Raha nende hankimiseks on juba kassas.

P. Martinson.

Viru-Maidla Noorte Ühingu tööst.

V.-Maidla Noorte Ühingu on asutatud aastaid tagasi. Mõne tegevusaasta järele tuli aga pea pikem seisak — isegi peakoosolekut ei peetud.

1933. a. sügisel asutakse uuesti ühingu tegevuse korraldamisele, eriti konsulent Timuski õhutusel ja kaasabil. Uue juhatuse energilisel tegevusel

on pea ühingul 80 liiget ja Ohandus osakond ligi 60 liikmega. Alul peetakse põllum. kõnekoosolekuid, metsapäev, õppereis ja pidusid.

1933. a. sügisene ja käesoleva aasta-ne tegevus on olnud õige viljakas. Iseisvalt tegutsevad: põllumajandus-, kirjandus-, spordi- ja karskusharud mitmesuguste õpperingidega. Kõneoskuse õppering töötas ühiselt kõigi harude vahel. Põllumajandusharu õpperingides on läbitöötatud: maaparandus, väetus ja talu mehhaniseerimisküsimused. Õpperingi juhatajateks on kohapeal kaks agr. H. Lipp ja L. Isküll ja üldiseks põllum.-haru juhatajaks käesoleval aastal E. Paavo, abiks A. Kangro.

Vaimlise kultuuri päevade puhul korraldas ühingu kirjandusliku kohtu kõigi seltskonnategelaste kaasabil ja hiljem korraldab põllumajandusliku kohtu.

Ühingu juhatusse kuuluvad: V. Kalvet — esimees, A. Jalakas, L. Isküll, A. Nurk ja R. Valter.

Maatulundusklubi Jõekülasse asutati kohapeal esimese organisatsioonina. Maanoorte liikumisest ja kavatest rääkis konsulent H. Kleemeier. Töökavasse võeti mitmesuguste kursuste ja õppereiside korraldamine ning suvel katsete ja aedviljade üh. aadega tegutsemine. Klubil on ka oma segakoor. Juhatus: P. Bergman, J. Lõõtsman ja A. Bergman.

Aakre maanoortering asutati 8. aprillil, mil peale asutamist astus ringi liikmeks 31 noort. Asutamiskoosolekul rääkis E. P. Kesks. sekr. agr. End. Vint — maanoorteringide tööst ja ülesannetest ja agr. J. Kass — katsete korraldamisest ringiliikmete vahel. Ring asutati Põllutöökoja normaalpõhikirja alusel. Ringivanemaks valiti kohalik algkooli juhataja A. Pärt ja juhatusse noored: A. Lamp, A. Virks, F. Tamm, A. Kull ja V. Mõttus.

Jantra maatulundusklubi asutati 11. märtsil Võru maatulund. kons. Kraavi eestvõttel. Klubi tegevus algab nelja kodutalu töörühmaga: kodumajanduse, aianduse-juurvilja kasvatuse, kanakasvatuse ja kultuurheinamaa eest hoolitsemise alal. Juhatuses esimees P. Herman, liikmed: A. Mällo, S.

Pork, V. Pedru ja E. Tapoga. Klubi kodus jääb esialgul piimaühisuse ruum.

Kodijärve noorte maatulundusklubi ilmus klubi aastapäeva puhul veebruaris klubi aegkiri-kroonika „Nõrkülvaja“, mis väga mitmekesiselt koostatud. 6. aprillil korraldas klubi rahvakoosoleku, kus kõnelesid agr. E. Vint — maanoorteringi tegevuse võimalustest ja agr. J. Kass — väetamise küsimustest.

Antsla maanoortering korraldas 6.—8. veebr. põllumajanduslikud kursused, mis leidsid suurt osavõttu. Kursusel kõnelesid konsulent M. Volt ja Fr. Kask.

Kammeri maanoortering tegutseb hoogsalt energilise juhi algkoolijuhataja O. Kaarna juhtimisel. Ringi üldkoosolek muutis endise „maanoorteringiks“ ning võttis vastu Põllutöökoja poolt trükitud maanoorteringi normaalpõhikirja, mille alusel edaspidi tegutsetakse. 7. aprillil korraldas ring rahvakoosoleku, kus kõnelesid agr. E. Vint — maanoortetöö korraldamisest ja agr. J. Kass — kevadisest väetamisest ja väetisvõitluste korraldamisest. Kammeri noortel on hoogu.

Elme maanoortering

Loona vallas, Saaremaal asutati 17. septembril 1933. a., selleks Astele kokkukutsutud koosolekul, kus maanoorte ringi ülesannetest lähemat seletust andis S. M. R. Ü. esimees H. Otsavel.

Maanoorte ringil on praegu 69 liiget.

Ringi vanemaks on Viktor Koov; juhatuse esimees Albert Koost; kirjatöimetaja August Öör ja kassapidaja Richard Ildane.

Talvine tegevus on Elme maanoorteringis hoogne. On asutatud lugemislauad 2. osakonnaga — 1) Elme algkoolis ja 2) end. Hakjala koolimajas. Lugemislaual käivad ajakirjad: „Põllumees“, „Põllumajandus“, „Aed“, „Taluperenaine“, „Eesti Noorus“, „Maanaiste Kodu“, „Perekonnaleht“. Ajalehtede tellimiseks puuduvad rahalised võimalused. Ringi juures töötab laulu- ja näitegrupp 32 liikmega. Nende

poolt on ette kantud 10. det. „Valge laev“. Uuel aastal „Agendid“ ja Vabariigi aastapäevaks „Miljoni töbi“.

Talvises töökavas on ringil 2 õpiringi. — Loomakasvatuse õpiringi töötas 10 liikmega, ülesandeks oli karjatoidu eelarve tegemine. Aianduse ring töötab 28 liikmega — pidades referaate, koosolekuid 2 korda kuus; ühe koosoleku oma jõududega ja teise aianduse nõuandja J. Steini osavõtul.

Korra suhtes on Elme maanoortering Saaremaal esirinnas. Koosolekust osavõtmine, koosoleku kord ja täpsus on otse eeskujuine. Liikmete vanus on 15—25 aastani.

Kudina põllumeesteseltsi noorte osakond

asutati kevadel 1932. a. Liikmeid alul 12. Kavas ettenähtud liikmete keha- ja vaimuarendavaid vahendeid, sport, rahvatantsud, soome keel, orkester, huvija referaatõhtud, vaieuskoosolekud ja põllumajanduslikud kursused.

Asutamisaastal peeti peamiselt referaat- ja vaieusõhtuid ning pandi alus orkestrile ja spordiosakonnale.

Töö jätkus endises suunas.

Kavatsetakse eeloleval suvel sõita Tallinna Eesti Spordi Keskliidu poolt korraldatavale üleriiklistele võimlemis- ja spordimängudele. Palvapäeval oli osakonna seltskondliku kasvatuse õpiringi esimene koosolek. S. Vipper.

Vääska asutati maatulundusklubi.

Kaugel teistest küladest soode ja rabade taga asub Auvere-Joala vallas Vääska küla. Veebruaris peeti seal esimene põllumajanduslik kursus, kus lektorina esinesid konsulendid M. Mets ja E. Lampson. Päevakorras olev maanoorte organiseerimise küsimus leidis sooja vastuvõttu külarahvalt ja samas otsustatigi ellu kutsuda Vääska klubi, mis on ühtlasi ka esimeseks seltsiks külas. Klubi töötab Alutaguse Põllumeeste Seltsi osakonnana. Klubi juhatusse valiti D. Piik, pr. Halujev ja hr. Valgernäulov. Klubi juhiks M. Mets.

Hästi idanevaid aed-, juur- ja
teravilja-, lille-, ristiku- ja kõrs-
heina-

seemneid.

**Aiandus- ja mesindus-
tarbeid.** Põllumajanduslist
kirjandust, peitsimisaineid, prit-
simise ja tolmutamise prepa-
raate. **Puukooli saadusi** ning
sordikartuleid soovitab käes-
oleval aastal soodsate hindadega

Eesti Seemnevilja Ühisus

Peakontor:

Tallinn, Valli tän. nr. 6.

Tel. 426-36.

Osakonnad ja esindajad igas linnas.

Pakitud seemnete müük riiul-
kastides igas suuremas kesk-
kohas ning omakasvatatud
seemnete müük oli märtsikuul,
liikuval seemnevilja näitusel
laiaropalisel raudteel.

**Ostame põllupidajatelt
ristiku-, kõrsheina, tera-
vilja j. n. e. seemneid.**